

Møte torsdag den 22. april kl. 10

President: Gunnar Breimo

Dagsorden (nr. 78):

1. Innstilling frå finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Børge Brende og Per-Kristian Foss om oppheving av forskrift av 30. desember 1998 om endring av forskrift av 13. mai 1991 nr. 336 om skattefrie overføringer mellom aksjeselskaper og mellom deltakerlignede selskaper med hovedsakelig samme eierinteresser (Innst. S. nr. 135 (1998-99), jf. Dokument nr. 8:26 (1998-99))
2. Referat

Presidenten: Representanten Finn Kristian *Marthinsen*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Fra den norske delegasjon til Europarådets 1999-sesjon, 2. del, i Strasbourg foreligger søknad, undertegnet av delegasjonens leder, stortingsrepresentant Tom Thoresen. Søknaden gjelder permisjon for representantene Olav *Akselsen*, Aud *Blattmann*, Eirin *Faldet*, Annelise *Høegh*, Inge *Myrvoll*, Jorunn *Ringstad*, Lars *Rise*, Jan *Simonsen*, Anita *Apelthun Sæle* og Tom *Thoresen* i tiden fra og med 26. april til og med 28. april.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
 - For Vest-Agder fylke: Rolf Terje *Klungland*
 - For Hedmark fylke: Erling *Brandsnes*
 - For Hordaland fylke: Gard *Folkvord* og Kurt-Arne *Langeland*
 - For Nordland fylke: Lisbeth *Holand*
 - For Oslo: Ann Kathrine *Tornås* og Anders C. *Sjaastad*
 - For Rogaland fylke: Torill Haaland *Horpestad*
 - For Sogn og Fjordane fylke: Håkon *Giil*
 - For Østfold fylke: Morten *Olsen*
3. Lisbeth *Holand* og Ann Kathrine *Tornås* innvelges i Lagtinget for den tid de møter for representantene Inge *Myrvoll* og Lars *Rise*

Presidenten: Representanten Signe Øye vil framsette et privat forslag.

Signe Øye (A): Jeg vil på vegne av Karin Andersen og meg selv sette fram forslag om endringer i folketrygdloven slik at økonomisk godtgjørelse for folkevalgte i politiske verv i kommuner og fylkeskommuner blir unnatt fra bestemmelsen om avkorting i pensjonen.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Innstilling frå finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Børge Brende og Per-Kristian Foss om oppheving av forskrift av 30. desember 1998 om endring

av forskrift av 13. mai 1991 nr. 336 om skattefrie overføringer mellom aksjeselskaper og mellom deltakerlignede selskaper med hovedsakelig samme eierinteresser (Innst. S. nr. 135 (1998-99), jf. Dokument nr. 8:26 (1998-99))

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) (ordfører for saka): Føremålet med føreseigna om konserninterne overføringer, som vart vedteken i 1991, var å letta omorganiseringar innanfor konsern.

I 1966 vart det gjort endringar i føreseigna. Det er indikasjonar på at desse endringane gjorde føreseigna for romsleg, og at det var nødvendig å stramma inn for å unngå at føreseigna vart nytta som grunnlag for skattefritak som var utilsikta frå myndigheitene si side. På denne bakgrunnen fann Finansdepartementet det nødvendig å endra føreseigna like før årsskiftet 1998-1999, med verknd frå 1. januar 1998.

No viste det seg at endringa også kunne ramma ein del heilt ordinære fusjonar. Dette var ikkje tilsikta. Difor bestemte Finansdepartementet å utsetja endringa, likevel med det unnataket at dersom første trinn i overføringa var gjort i 1998, er vilkåret for vedvarande skattefritak for dei påfølgjande åra at selskapet vert verande i konsernet.

Dokument nr. 8:26 tek i all hovudsak opp dei formelle sidene ved endringa av føreseigna. Forslagsstillarane konkluderer med å be om at heile føresegnsendringa vert trekt attende, at forslag til ny føresegn vert sendt på høyring, og at føreseigna om konserninterne overføringer vert innarbeidd i skattelova.

Når det gjeld forslagsstillarane sine to første punkt, har ikkje fleirtalet i komiteen funne grunnlag for å støtta dette. Dette skuldast i hovudsak følgjande punkt:

- Det ligg til finansministeren å utarbeida føresegner etter dei vedtaka som Stortinget har gjort.
- Når ein ser at føresegner fører til utilsikta utnytting, må slike skattehol tettast så snart som mogleg.
- Arbeidet med eit breiare høyringsnotat om sider ved føresegner er i gang. Dette gjev òg moglegheit for å koma tilbake til sider ved den gjennomførte innstrammainga.

Når det gjeld punktet om innarbeiding av føreseigna om konserninterne overføringer i skattelova, er det brei politisk semje om å sjå på dette. Eg viser her til komitemerknad i Innst. O. nr. 40, om ny skattelov. I brev av 12. februar 1999 til komiteen har òg finansministeren uttalt at det er mykje som talar for ei slik inkorporering.

Det er ikkje nødvendigvis den store usemja om realitetane i denne saka. Forslagsstillarane har som sagt særleg fokusert på formalitetane. Etter ei samla vurdering har fleirtalet her kome til at ein ikkje kan gå inn for å be om at heile føreseigna blir trekt tilbake, og at den som separat sak vert sendt ut på høyring. Dette reknar fleirtalet med vert ivareteke på ein god måte ved den breie høyring om føreseigna som departementet legg opp til.

Når det gjeld innarbeiding av føreseigna i skattelova, vil ein koma tilbake til dette ved eit seinare høve.

Siv Jensen (Frp): En sen kveld i romjula sitter man i Finansdepartementet og foretar en ganske voldsom endring av denne forskriften uten at den er blitt sendt på hø-

ring, uten at bedrifter som ville bli berørt av en slik endring, ble varslet, og på toppen av det hele gjennomførte man dette med tilbakevirkende kraft. Reaksjonene lot ikke vente på seg. Nyttårsaften, første nyttårsdag, annen nyttårsdag stod i hvert fall ikke min telefon stille. Det var bedriftsledere som var meget frustrerte over handlemåten til Finansdepartementet. Og når vi da etter at dette Dokument nr. 8-forslaget ble lagt frem, opplever at Finansdepartementet gir uttrykk for at de hadde så mye å gjøre, og at det var årsaken til at man unnlot å sende forslaget ut på høring, syns jeg at dette krever denne sals oppmerksomhet. For man kan ikke føre troverdig, langsiktig og forutsigbar næringspolitikk ved å endre så vitale forskrifter en sen nattetime i departementet.

Når saksordfører nå redegjorde for at hensikten med denne forskriften er å lette omorganiseringer, da er det vel litt paradoksalt at man ender opp med å stramme inn regelverket så betydelig at forenklingaspektet er borte og skattebelastningen blir økende.

Jeg syns også det er noe lettvtint når flertallet i finanskomiteen sier at de regner med at dette blir godt ivarett av departementet. Men nå har altså historien vist at departementet på ingen måte har ivarettatt dette på en god måte. Det er også grunnen til at denne saken er blitt lagt frem i finanskomiteen, fordi noen må ta ansvar for at såne ting ikke skjer.

Jeg har vondt for å forstå hvorfor dette forslaget, i to punkter, som er lagt frem i denne saken, ikke får støtte. For som saksordfører sa, er det bred enighet om at dette skal innarbeides i skattelovgivningen. Der er vi enige. Men forutsetningen fra finanskomiteen og Stortinget i sin tid var jo nettopp at vi skulle bli orientert og få dette tilbake før det blir gjort endringer. Når saksordfører viser til at det tilligger finansministeren å gjøre dette, er det riktig, men Stortinget er ikke dermed så handlingslammet at man ikke sier fra hvis man mener at Regjeringen foretar grep som man er uenig i, og det er derfor dette nå er tatt opp.

Jeg vil med dette ta opp forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte, og innstendig anmode flertallet i denne sak om å snu.

Presidenten: Siv Jensen har tatt opp det forslag hun refererte til.

Tore Nordtun (A): Denne saken om skattefrie overføringer er for så vidt en omfattende sak. Men vi har fra Arbeiderpartiet valgt å se det slik, med den historie denne saken har, de lovverk som har ligget til grunn for disse forskriftsendringene, at dette er veien å gå for å rydde opp. Men vi tar til orientering at finansministeren har fastsatt forskrifter ut fra de lovvedtak som Stortinget har gjort vedrørende konsernbeskatning. Vi betviler ikke at finansministeren har handlet i sin fulle rett, og det er også Regjeringens og finansministerens ansvarsområde å utarbeide forskrifter som er i tråd med det lovverket som er vedtatt, og intensjonene her. Samtidig synes jeg at vi tok et «oppgjør» med denne saken da vi behandlet Innst. O. nr. 40, den nye skatteloven, hvor det bl.a. fremgår i et

brev fra finansministeren at man innen 1. januar 2000 skal komme tilbake til Stortinget med forslag om å innarbeide i skatteloven varige skattefritaksregler om konserninterne overføringer. Da slutter vi oss til flertallet, og anser at en slik fremleggelse vil være den rette anledning til å foreta en gjennomgang av ulike sider ved dette regelverket.

Men siden det ble sagt fra representanten Siv Jensen at det var vondt å forstå at flertallet ikke var enig med forslagsstillerne her, vil jeg knytte noen kommentarer til akkurat det for å gi en ytterligere begrunnelse fra vår side.

Vi ser det slik at en opphevelse vil gjeninnføre adgangen til en omfattende utnyttelse av skattehull. Det er det ingen tvil om. Det har det i to brev blitt ganske klart redegjort for, og da har departementet og finansministeren både rett og plikt til å justere regelverket, slik at det ikke skal kunne misbrukes og gi de utslagene. Det hadde vært atskillig større grunn til å gripe inn dersom finansministeren ikke nå hadde justert forskriftene i tråd med det man la til grunn tidligere, bl.a. i omdannelsesloven.

Vi har et gevinstbeskatningssystem, og det er svært uheldig at unntaket for konserner til en overføring kan nyttes også ved selskapsoverdragelser *ut av konsernet*, og det er det som har vært noe av de viktigste for oss. Det har ikke vært hensikten med det tidligere lovverket.

En opphevelse av de nye reglene vil medføre uklarheter, og de uklarhetene vil bli så pass store – og det var jo nettopp det som var resultatet, jeg viser da til finansministerens siste brev – at vi kunne få en omgåelse av skatnivået på 78 pst., bl.a. innen petroleumsbeskatningen, når det gjelder driftsmidler. Det ville vært svært nær at vi kunne fått en slik utglidning. Forskriftsinnstrammingen rammer overhodet ikke konserner som beholder sine driftsmidler innen konsernet.

Forskriftens hjemmelov er omdannelsesloven av 1961, og her er det lagt opp til et system – det kom også fram under høringen, bl.a. fra en av dem som var der, Hafslund – som innebærer at det kan innvilges og avslås individuelle søknader om fritak ved konserninterne overdragelsesgevinster. Vi er kjent med at enkelte konsern er oppe i en slik problemstilling, men da er det åpnet adgang for – det ligger en slik adgang i forskriften nå – at man kan komme med individuelle søknader om fritak ved konserninterne overdragelsesgevinster. Det er også klart kommet til uttrykk i finansministerens brev av 12. februar i år. Dermed synes vi at det ligger inne en slik adgang. Det vil kunne komme de bedrifter til gode som kanskje føler at de er kommet litt uheldig ut i forbindelse med denne forskriftsjusteringen, at de har mulighet til å søke om fritak for denne beskatningen.

Med denne begrunnelse går vi inn for flertallsinnstillingen, som saksordføreren på en glimrende måte har redegjort for.

Børge Brende (H): Den 30. desember 1998 sendte finansminister Gudmund Restad ut en ny forskrift som strammet til skatteskruen for norske virksomheter ved å endre regelen for skattefrie konserninterne overføringer, og med tilbakevirkende kraft for hele 1998. Det skapte

sterke reaksjoner, som for det første er knyttet til forutsigbarheten for dem som driver næringsvirksomhet. For det andre er det slik at den type forskrifter bør – hvis ikke tungtveiende grunner taler imot – ut på høring i forkant.

Det er åpenbart at det var grunnlag for den kritikken som kom bl.a. fra Høyre, for finansministeren gikk den 8. januar tilbake på halvparten av forskriften. Det skulle likevel ikke gis tilbakevirkende kraft for de tilfellene der konserntilknytningen opphørte i 1998. Det registrerer vi, og vi oppfatter det som en halv seier. Men likevel synes vi at finansministeren kunne ha trukket hele forskriften tilbake, gått en vanlig høringsrunde og så kommet tilbake med en forskrift, eventuelt inkorporert i lov, som vi så hadde fått til ordinær behandling.

Under hele saken har det fra Høyres side vært det formelle og saksbehandlingen vi har vært opptatt av. Når det gjelder det materielle innholdet i forskriften, har vi ikke tatt stilling til det, og mener det er naturlig å komme tilbake til det når Stortinget får seg forelagt saken.

Jeg registrerer at statsråden i sitt svarbrev til komiteen stort sett redegjør for det materielle innholdet i forskriftene, og ikke så mye om sin egen saksbehandling. Det ble litt malapropos, fordi komiteen først og fremst var opptatt av forutsigbarheten, og mente at det var riktig å komme tilbake til substansen på et senere tidspunkt.

Så møtes vi her senere til en diskusjon om hvordan vi skal innrette oss fornuftig når det gjelder beskatningen av konserninterne overføringer. Vi kan i alle fall ikke stille oss slik at vi på dette området får rammevilkår som er mindre gode for norsk næringsliv enn hva man har i de omkringliggende land og i resten av Europa.

Statsråd Gudmund Restad: Jeg skal ikke bidra til å forlenge debatten særlig mye, for det er vel ikke så mye mer jeg kan tilføre, utover det jeg tidligere har gitt komiteen, særlig i form av de to brevene av henholdsvis 12. februar og 23. mars som det er vist til i debatten, men allikevel noen ord.

Børge Brende påpekte nå i sitt innlegg at det i de brevene som jeg her har nevnt, i stor grad var vist til det materielle innholdet i konsernforskriften, som angivelig ikke var noe hovedpoeng for dem som fremmet Dokument nr. 8-forslaget. Jeg har funnet det riktig i de brevene å redegjøre for det materielle innholdet for derved å forsøke å forklare hvorfor det var nødvendig med denne saksbehandlingen som nå er kritisert av forslagsstillerne.

Departementet vedtok, som nevnt av flere her nå, i forskrift av 30. desember 1998 endringer i konsernforskriften. Formålet med endringen var å motvirke uønsket virkning av forskriften. Kort skissert gir konsernforskriften adgang til å selge eiendeler fra ett selskap i konsernet til et annet selskap i konsernet uten at salgsgvinsten umiddelbart beskattes. Formålet med skattefritaket er å lette omorganiseringen innen slike konsern. En klar forutsetning for skattefritaket er at konsernet som helhet ikke kommer i noen annen skattemessig stilling enn om transaksjonen ikke var gjennomført. Ved endringen ble skattefritaket ved salg av eiendeler internt i konsernet gjort betinget av at eiendelen forblir i konsernets eier-

sfære. Et slikt betinget skattefritak innebærer i prinsippet at den betingede, fritatte gevinsten kommer til beskatning dersom eiendelen senere kommer utenfor konsernets eiersfære. Skatteplikt utløses enten det er de overførte aktiva som selges direkte ut av konsernet, eller det er aksjene i det konsernselskapet som får seg overført eiendelene, i henhold til forskriften. Det betingede skattefritaket reduserer videre muligheten for å dele ut utbytte med ubeskattet kapital uten at dette utløser korreksjonsskatt.

Videre ble det ved endringen klargjort at forskriften ikke kunne benyttes i petroleumssektoren til å flytte gevinstbeskatningen fra eiendeler fra et særskattepliktig selskap med en skattesats på 78 pst., til et landbasert selskap med skattesats på 28 pst.

Jeg er selvfølgelig enig med kritikerne og forslagsstillerne her i at man normalt skal gjennomføre høringer når forskrifter skal endres. Det pålegges både av forvaltningsloven og utredningsinstruksen, som vi etterlever. Men det er anledning til å fravike dette og å unnlate høring i spesielle situasjoner, og etter min oppfatning oppstod det en spesiell situasjon utover høsten i fjor. For det første var det slik at en del skatterådgivere begynte å gi oppskrifter – nær sagt kokebøker – på hvordan man skulle kunne unngå skatt ved salg av driftsmidler. Det var også et tema på Revisorforeningens årlige møte på Plaza Hotel i november. I november ble det også kjent at et oljeselskap hadde benyttet seg av forskriften og overført store midler fra et særskattepliktig selskap og over til landbasert virksomhet, og med en endelig virkning: et skattefritak på over 120 mill. kr. Hvis en i den situasjonen så sent på året skulle gjennomføre dette med de ordinære høringsfrister osv., ville det ikke vært mulig å endre forskriften innen årets utgang, og jeg følte at det var nødvendig med de opplysninger vi da fikk inn. Derfor ble høring unnlatt, som det altså er adgang til, og forskriften ble da endret helt på tampen av året. Jeg er enig med Nordtun i at det ville vært mer kritikkverdig hvis jeg i den situasjonen og med de opplysninger jeg hadde, hadde unnlatt å foreta en endring av forskriften. En eventuell oppheving nå av endringene av 30. desember 1998, slik som forslagsstillerne går inn for, ville innebære at det i 1999 åpnes for anvendelse av forskriften, klart i strid med formålet og med fare for betydelige, utilsiktede skattetap.

Departementet jobber med et materiale om endringer i konsernforskriften som skal sendes ut på høring, og det vil skje om kort tid. Det har vist seg at dette er betydelig mer komplisert enn mange er klar over. Senest i forrige uke fikk vi viktige innspill som må tas med i høringsmaterialet, men det blir nå sendt ut, og så vil etter endt høringsprosess eventuelle korrigeringer, herunder endringer i innstramningen av 30. desember 1998 som er til gunst for skattyteren, gjelde fra virkningstidspunktet for innstramningene. De endringer og korrigeringer som vil bli foreslått på bakgrunn av nevnte høringsnotat, har jeg til hensikt å forelegge for Stortinget for innarbeidelse i skatteloven, noe jeg har nevnt tidligere, og som jeg også har hørt er blitt lagt til grunn i flere av innleggene her i dag.

Det er vel det jeg kan bidra med. Høringen vil nå straks bli satt i gang, og min klare intensjon er å fremme

et forslag for innarbeidelse av de endringer som blir aktuelle, i skatteloven.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte

presidenten: Da er vi klare for votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har Siv Jensen satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte. Forslaget lyder:

«I.

Stortinget ber Regjeringen trekke tilbake forskrift av 30. desember 1998 om endring av forskrift av 13. mai 1991 nr. 336 om skattefrie overføringer mellom aksjeselskaper og mellom deltakerlignede selskaper med hovedsakelig samme eierinteresser, slik at regelverket inntil videre videreføres slik det var frem til 30. desember 1998.

II.

Stortinget ber Regjeringen sende forslag til ny forskrift om skattefrie overføringer mellom aksjeselskaper og deltakerlignede selskaper med hovedsakelig samme eierinteresser på høring på vanlig måte, og deretter legge frem forslag til ny forskrift for Stortinget.

Samtidig bes Regjeringen vurdere og legge frem forslag for Stortinget om å innarbeide forskriften om konserninterne overføringer i (selskaps-)skatteloven.»

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:26 (1998-99) - forslag fra stortingsrepresentantene Børge Brende og Per-Kristian Foss om oppheving av forskrift av 30. desember 1998 om endring av forskrift av 13. mai 1991 nr. 336 om skattefrie overføringer mellom aksjeselskaper og mellom deltakerlignede selskaper med hovedsakelig samme eierinteresser - vert lagt ved protokollen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte bifaltes komiteens innstilling med 68 mot 29 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 10.37.10)

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 10.40.
